

บทบาทของนิติภาษาศาสตร์และอำนาจในห้องพิจารณาคดี: การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์

The Role of Forensic Linguistics and Power in the Courtroom: A Critical Discourse Analysis

วนิชชา สุมานัส

Wanitcha Sumanat

สมาคมวิชาชีพนักแปลและล่ามแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

The Southeast Asian Association of Professional Translators and Interpreters, Thailand

Email: wanitchas@gmail.com

บทคัดย่อ

ภาษาเป็นองค์ประกอบสำคัญในกระบวนการพิจารณาคดี และมีอิทธิพลต่อปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ภายในห้องพิจารณา นิติภาษาศาสตร์ ซึ่งเป็นศาสตร์ที่ศึกษาการใช้ภาษาในบริบททางกฎหมาย ช่วยให้เข้าใจถึงบทบาทของวาทกรรมที่สะท้อนถึงอำนาจและการควบคุมในกระบวนการยุติธรรม ภาษาที่ใช้ในห้องพิจารณาไม่ใช่เพียงแค่เครื่องมือสื่อสารเท่านั้น แต่ยังเป็นกลไกในการกำหนดแนวทางของคดี มีอิทธิพลต่อคำให้การ และใช้เป็นเครื่องมือในการคัดค้านหลักฐาน การศึกษานี้ใช้แนวทางวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์เพื่อตรวจสอบความเชื่อมโยงระหว่างนิติภาษาศาสตร์และอำนาจในกระบวนการพิจารณาคดี โดยเน้นให้เห็นถึงผลกระทบของความไม่สมดุลทางภาษา ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงความยุติธรรม ส่งผลต่อความโปร่งใสและเป็นธรรมของกระบวนการทางกฎหมาย ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่า ความซับซ้อนของภาษากฎหมาย เทคนิคการตั้งคำถามเชิงกลยุทธ์ และอำนาจทางภาษาศาสตร์มีส่วนในการสร้างความไม่เท่าเทียมระหว่างนักกฎหมายและผู้เข้าร่วมกระบวนการที่เป็นบุคคลทั่วไป นอกจากนี้ การศึกษายังเสนอแนวทางปรับปรุงการสื่อสารในห้องพิจารณา โดยเน้นการใช้ภาษาที่ชัดเจนขึ้น การพัฒนาระบบล่าม และการปรับปรุงการเข้าถึงด้านภาษา เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมมากขึ้นในกระบวนการยุติธรรม การแก้ไขปัญหาดังกล่าวจะช่วยให้สถาบันกฎหมายสามารถลดความเหลื่อมล้ำด้านอำนาจ ส่งเสริมความเป็นธรรม และเพิ่มความโปร่งใสในกระบวนการพิจารณาคดีได้มากยิ่งขึ้น

Abstract

Language plays a crucial role in judicial proceedings, influencing various aspects of courtroom interactions. Forensic linguistics, which examines language use within legal contexts, provides insight into how discourse reflects power dynamics and control in legal settings. The language employed in the courtroom is not merely a tool for communication but also a mechanism for shaping legal narratives, influencing testimony, and challenging evidence. This study employs critical discourse analysis to investigate the intersection of forensic linguistics and power in courtroom discourse. It highlights how language imbalances contribute to disparities in access to justice, affecting the fairness and transparency

of legal proceedings. The analysis reveals that the complexity of legal language, strategic questioning techniques, and linguistic authority contribute to power asymmetries between legal professionals and lay participants. Furthermore, the study underscores the need for reforms in courtroom communication, advocating for the use of clearer language, improved interpretation services, and linguistic accessibility to ensure a more equitable justice system. By addressing these linguistic challenges, legal institutions can enhance fairness, mitigate power imbalances, and promote a more transparent judicial process.

บทนำ

การใช้ภาษาในกระบวนการพิจารณาคดีมีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อในหลายมิติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมิติของนิติภาษาศาสตร์ ซึ่งเป็นการศึกษาและวิเคราะห์ภาษาที่ใช้ในบริบทของกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ภาษาที่ใช้ในห้องพิจารณาคดีไม่เพียงแต่ถ่ายทอดข้อมูล แต่ยังสะท้อนถึงอำนาจและการควบคุมในกระบวนการคัดค้านหลักฐานและการให้การของบุคคลที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ในบทความนี้มุ่งเน้นศึกษาบทบาทของนิติภาษาศาสตร์และการแสดงออกของอำนาจในห้องพิจารณาคดี พร้อมทั้งชี้ให้เห็นผลกระทบที่เกิดจากความไม่สมดุลของการใช้ภาษาและเสนอแนวทางในการปรับปรุงเพื่อความโปร่งใสและเป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม

นิติภาษาศาสตร์ในกระบวนการพิจารณาคดี

นิติภาษาศาสตร์เป็นสาขาวิชาที่ศึกษาการใช้ภาษาในบริบทของกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม โดยให้ความสำคัญต่อการวิเคราะห์โครงสร้างทางภาษา เทคนิคการตั้งคำถาม และรูปแบบการสื่อสารที่ใช้ในห้องพิจารณาคดี การวิเคราะห์ในมิติของนิติภาษาศาสตร์ช่วยเปิดเผยกลไกการแสดงอำนาจผ่านภาษาในกระบวนการคัดค้านหลักฐานและการตั้งคำถาม การเลือกใช้คำศัพท์ที่มีความเฉพาะทางและประโยคที่ซับซ้อนในกระบวนการพิจารณาสามารถเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างอำนาจให้กับฝ่ายที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ส่งผลให้เกิดความได้เปรียบในระดับการสื่อสารและการควบคุมทิศทางของการสนทนาในห้องพิจารณาคดี (Susanto, หน้า 26–30)

การวิเคราะห์โครงสร้างภาษาที่ใช้ในเอกสารและการตั้งคำถามในระหว่างการดำเนินคดีช่วยให้เห็นความแตกต่างในระดับการเข้าถึงข้อมูลและเป็นธรรมในกระบวนการพิจารณา การใช้ภาษาที่มีความเป็นทางการและซับซ้อนมักเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการควบคุมการสนทนาและชี้นำทิศทางของการให้การ ผลที่ตามมาคือความเข้าใจในข้อมูลอาจเกิดความคลาดเคลื่อนสำหรับบุคคลทั่วไปที่ไม่มีความชำนาญในภาษาดังกล่าว ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างฝ่ายที่มีความเชี่ยวชาญกับฝ่ายที่ไม่สามารถเข้าถึงความหมายที่แท้จริงของข้อมูลได้

การวิเคราะห์เชิงวิพากษ์วิจารณ์ของโครงสร้างทางสังคมขนาดใหญ่ เช่น อำนาจและครอบงำ สามารถทำได้ผ่านการศึกษารูปแบบการใช้ภาษา เช่น เลือกสรรคำ (lexical choices) รูปแบบไวยากรณ์ (syntactic form) รวมถึงการตีความเชิงปฏิบัติ (pragmatic interpretation) (Kamweru Nancy Njeri, Patrick Kiliku and Alice Kiai, หน้า 60–72)

การใช้ภาษาเพื่อสร้างและควบคุมอำนาจในห้องพิจารณาคดี

ภาษาที่ใช้ในห้องพิจารณาคดีมีบทบาทสำคัญในการแสดงออกถึงอำนาจและการควบคุม การตั้งคำถามในลักษณะตรง และการตั้งคำถามในลักษณะข้ามเป็นเทคนิคที่ช่วยทำให้เกิดการชี้แจงและควบคุมแนวทางการให้การในระหว่างการดำเนินคดี รูปแบบการตั้งคำถามที่ออกแบบมาในลักษณะเฉพาะถือเป็นการสร้างกรอบแนวคิดสำหรับบุคคลที่ให้การ โดยมีเป้าหมายในการลดทอนความน่าเชื่อถือของข้อมูลหรือชี้แจงให้เกิดการแสดงออกในทิศทางที่สอดคล้องกับแนวทางของฝ่ายดำเนินคดี

การใช้ภาษาในลักษณะนี้ไม่เพียงแต่มีผลต่อการตีความข้อมูลเท่านั้น แต่ยังส่งผลให้เกิดการสร้างความแตกต่างในระดับอำนาจระหว่างผู้ตั้งคำถามและผู้ให้การ การใช้สำนวนและรูปแบบประโยคที่ซับซ้อนช่วยสร้างความรู้สึกถึงความเปราะบาง อธิปไตยและความเชี่ยวชาญ ส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นในข้อมูลที่นำเสนอในกระบวนการพิจารณา ในขณะที่เดียวกัน ผู้ให้การที่ไม่มีความเชี่ยวชาญในด้านภาษามักประสบกับความยากลำบากในการสื่อสารและการตีความข้อมูล ส่งผลให้เกิดความไม่สมดุลในกระบวนการยุติธรรม

การใช้ภาษาที่แฝงไปด้วยกลยุทธ์ในการตั้งคำถามและการสื่อสารในห้องพิจารณาคดีจึงเป็นเครื่องมือที่มีอิทธิพลอย่างมากในกระบวนการให้การของบุคคลที่เกี่ยวข้อง เทคนิคดังกล่าวเป็นการแสดงออกถึงอำนาจที่มีอยู่ในระบบยุติธรรม ผ่านการควบคุมทิศทางของการสนทนาและการจัดการข้อมูลที่นำเสนอในกระบวนการดำเนินคดี

ผลกระทบจากความไม่สมดุลทางภาษาและอำนาจในกระบวนการยุติธรรม

การใช้ภาษาที่มีความเฉพาะทางและซับซ้อนในกระบวนการพิจารณามักส่งผลให้เกิดความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงข้อมูล และความเป็นธรรม ผลกระทบจากความไม่สมดุลนี้พบได้ชัดในระดับการตีความข้อมูลที่ให้การอาจเกิดความคลาดเคลื่อน หรือบิดเบือนความหมายที่แท้จริง เนื่องจากข้อมูลที่ได้รับการถ่ายทอดผ่านภาษาอาจถูกแปรเปลี่ยนหรือมีการเลือกใช้คำที่ชี้นำทิศทางการคิดในแนวทางที่ต้องการ

ความไม่สมดุลในระดับภาษายังส่งผลต่อภาพลักษณ์และความน่าเชื่อถือของกระบวนการพิจารณา ระบบที่มีการใช้ภาษาที่เน้นความเป็นทางการและความซับซ้อนมักสร้างความรู้สึกของการเข้าถึงข้อมูลที่จำกัดสำหรับบุคคลทั่วไป ผลที่ตามมาคือเกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างฝ่ายที่มีความเชี่ยวชาญและฝ่ายที่ไม่มีความรู้ในด้านภาษาดังกล่าว ส่งผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมในระดับสังคมและส่งผลกระทบต่อความโปร่งใสในกระบวนการยุติธรรม

การวิเคราะห์วาทกรรมเชิงวิพากษ์ในมิติของนิติภาษาศาสตร์ (Bader Nasser Aldosari and Ayman F. Khafaga, หน้า 332-340) จึงเปิดเผยให้เห็นถึงกลไกการใช้อำนาจผ่านภาษาในกระบวนการพิจารณา โดยมีการใช้ภาษาที่มีความซับซ้อนเป็นเครื่องมือในการควบคุมและชี้นำการให้การของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ผลกระทบที่เกิดขึ้นในกระบวนการพิจารณานี้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมและความไม่เป็นธรรมในระดับการดำเนินคดี

แนวทางแก้ไขและปรับปรุงการใช้ภาษาภายในกระบวนการยุติธรรม

การแก้ไขปัญหาความไม่สมดุลทางภาษาในห้องพิจารณาคดีจำเป็นต้องเริ่มต้นจากการปรับปรุงแนวทางการใช้ภาษาที่เข้าถึงได้ง่ายและชัดเจน การลดความซับซ้อนของภาษาในเอกสารและการตั้งคำถามถือเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยลดช่องว่างระหว่างฝ่ายที่มีความเชี่ยวชาญและฝ่ายที่ไม่มีความรู้ในด้านภาษาที่ซับซ้อน การจัดทำคู่มือหรือแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในเรื่องการใช้ภาษาภายในกระบวนการพิจารณาคดีสามารถช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันและลดความสับสนระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้อง

การจัดฝึกอบรมเชิงวิชาการและการให้ความรู้ด้านนิติภาษาศาสตร์แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม ถือเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถส่งเสริมการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การฝึกอบรมดังกล่าวมุ่งเน้นให้เกิดความเข้าใจในกลไกการใช้ภาษาที่เป็นเครื่องมือในการสร้างและควบคุมอำนาจ พร้อมทั้งแนะนำแนวทางในการตั้งคำถามและการสื่อสารที่เป็นกลางและชัดเจน การเสริมสร้างความรู้ในด้านนี้จะช่วยให้เกิดการถ่ายทอดข้อมูลที่ตรงไปตรงมาและลดความคลาดเคลื่อนที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ภาษาในลักษณะที่ซับซ้อน

การนำระบบแปลภาษาและการใช้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาเข้ามาช่วยในการถ่ายทอดข้อมูลในห้องพิจารณาคดี ถือเป็นแนวทางที่จะช่วยลดช่องว่างในการเข้าถึงข้อมูลของบุคคลทั่วไป การให้บริการแปลภาษาในกระบวนการพิจารณาคดีช่วยให้ข้อมูลที่นำเสนอมีความชัดเจนและเป็นธรรมสำหรับทุกฝ่าย การนำแนวทางดังกล่าวไปปฏิบัติรวมกับการจัดทำมาตรฐานในการใช้ภาษาภายในกระบวนการยุติธรรม จะช่วยส่งเสริมความโปร่งใสและลดผลกระทบจากความไม่สมดุลในระดับการสื่อสาร

ข้อสังเกตและแนวทางในอนาคต

การวิเคราะห์บทบาทของนิติภาษาศาสตร์ในกระบวนการพิจารณาคดีให้เห็นความสำคัญของภาษาที่ใช้ในบริบทของกฎหมาย (Mohammed Ali Alkabiri, หน้า 366-375) ในฐานะเครื่องมือในการสร้างอำนาจและควบคุมทิศทางของการให้การ แนวทางการใช้ภาษาที่มีความเฉพาะทางและซับซ้อน ส่งผลให้เกิดความไม่เท่าเทียมในระดับการเข้าถึงข้อมูลและความเป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม จากการวิเคราะห์เชิงวิพากษ์พบว่ามีความจำเป็นต้องปรับปรุงแนวทางการสื่อสารภายในห้องพิจารณาคดีให้เป็นกลางและเข้าถึงได้สำหรับทุกฝ่าย

แนวทางในอนาคตควรเน้นการพัฒนากระบวนการจัดฝึกอบรมและการให้ความรู้ด้านนิติภาษาศาสตร์แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในกลไกการใช้ภาษาและสามารถลดผลกระทบจากความไม่สมดุลของอำนาจในกระบวนการพิจารณา การบูรณาการแนวทางการใช้ภาษาที่เป็นมิตรและเข้าถึงได้ง่ายกับเทคโนโลยีและระบบแปลภาษาย่อมเป็นกุญแจสำคัญในการส่งเสริมความโปร่งใสและความเป็นธรรมในระบบยุติธรรมในอนาคต

การวิเคราะห์ในมิติของนิติภาษาศาสตร์และการใช้ภาษาในห้องพิจารณาคดีแสดงให้เห็นว่าการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและเป็นธรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินกระบวนการยุติธรรม แนวทางการตั้งคำถามและการเลือกใช้ภาษาที่มีความเฉพาะทางถือเป็นเครื่องมือที่ใช้สร้างและควบคุมอำนาจในกระบวนการให้การ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากความไม่สมดุลดังกล่าวเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการเข้าถึงความเป็นธรรมในระดับสังคม

สรุป

บทบาทของนิติภาษาศาสตร์ในกระบวนการพิจารณาเผยให้เห็นความสัมพันธ์อันซับซ้อนระหว่างภาษาและอำนาจในระบบยุติธรรม การใช้ภาษาที่มีความเฉพาะทางและซับซ้อนในกระบวนการพิจารณาช่วยสร้างความได้เปรียบให้กับฝ่ายที่มีความเชี่ยวชาญ ส่งผลให้เกิดความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงข้อมูลและความเป็นธรรมในระดับการดำเนินคดี แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวควรเน้นการปรับปรุงแนวทางการใช้ภาษาให้ง่ายต่อการเข้าถึงและชัดเจน พร้อมทั้งส่งเสริมการฝึกอบรมและจัดทำคู่มือปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาภายในกระบวนการยุติธรรม

การนำระบบแปลภาษาและการให้บริการผู้เชี่ยวชาญด้านภาษามาใช้ร่วมกับการพัฒนามาตรฐานการสื่อสารในห้วงพิจารณาคดี ถือเป็นแนวทางที่ช่วยลดช่องว่างและผลกระทบจากความไม่สมดุลของอำนาจ การวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ในมิติของนิติภาษาศาสตร์ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้างระบบยุติธรรมที่โปร่งใสและเป็นธรรม ด้วยการพัฒนาแนวทางการใช้ภาษาที่เข้าถึงได้สำหรับทุกฝ่าย ระบบยุติธรรมจะสามารถลดผลกระทบจากการใช้อำนาจผ่านภาษาและสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการให้การที่เป็นกลางและมีประสิทธิภาพ

ผลการวิเคราะห์ในบทความนี้มุ่งเน้นการเปิดเผยกลไกการใช้ภาษาในกระบวนการพิจารณาและชี้ให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้ภาษาที่ซับซ้อนในระดับการควบคุมและสร้างอำนาจ แนวทางการแก้ไขที่เน้นการเข้าถึงข้อมูลและความชัดเจนของภาษาจะช่วยส่งเสริมความโปร่งใสและความเป็นธรรมในกระบวนการยุติธรรม แนวทางดังกล่าวเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ทุกฝ่ายสามารถเข้าถึงข้อมูลและแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสมอภาค

การปรับปรุงระบบการสื่อสารในห้วงพิจารณาคดีจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการลดผลกระทบจากความไม่สมดุลของอำนาจและเสริมสร้างความเชื่อมั่นในระบบยุติธรรม แนวทางที่เน้นความชัดเจนและการเข้าถึงข้อมูลถือเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพในกระบวนการพิจารณา ด้วยการนำแนวทางดังกล่าวไปปฏิบัติ ระบบยุติธรรมจะสามารถสร้างความเป็นธรรมและความโปร่งใสที่ตอบสนองต่อความต้องการของทุกฝ่ายในกระบวนการให้การอย่างแท้จริง

อ้างอิง

Kamweru Nancy Njeri, Patrick Kiliku and Alice Kiai. (2018) *Controlling Courtroom Discourse through Linguistic Manipulation: A Case Study of Criminal Trials at the Kibera Law Courts, Nairobi*. Vol 2 (pp. 60–72). International Journal of Social and Development Concerns.

Bader Nasser Aldosari and Ayman F. Khafaga. (2020) *The Language of Persuasion in Courtroom Discourse: A Computer-Aided Text Analysis*. Vol 11 (pp. 332–340). (IJACSA) International Journal of Advanced Computer Science and Applications.

Ayman Khafaga. (2023) *Strategic lexicalization in courtroom discourse: A corpus-assisted critical discourse analysis*. *Cogent Arts & Humanities*. (pp.1–27). Cogent Arts & Humanities.

Mohammed Ali Alkabiri. (2024) *Argumentation Strategies in Courtroom Discourse*. Vol 17 (pp. 366–375). World Journal of English Language.

Susanto. (2016) *Language in courtroom discourse*. (pp.26–30). The Fourth International Conference on Education and Language (4th ICEL) 2016.